

Solidariteit in het theosofische werk

– Vicente Hao Chin, Jr.

Stelt u zich eens voor dat u op weg bent naar de top van een berg, door een dicht woud, in een heel donkere nacht, waarbij u alleen een kaars hebt om u bij te lichten. Het licht van de kaars schijnt maar een paar meter vooruit en rondom u, en vandaar dat u, wanneer u beslissingen neemt over welk pad u moet kiezen, zich vooral baseert op wat u ziet bij het licht van de kaars. Er zijn tijden dat de wind waait; het kleine licht van de kaars kan zelfs uitwaaien en dan kunt u misschien zelfs niet verder.

Nu zijn er in dit bos wezens die niet van licht houden. Wanneer zij licht zien, proberen zij dit te doven. Wanneer er maar een paar kaarsen zijn, kunnen zij die gemakkelijk doven, maar wanneer de vlam sterk is en er vele vlammen zijn, moeten zij zich terugtrekken en zich verstoppen in donkere grotten, totdat er minder en zwakkere kaarsvlammen zijn. Daarom moet de reiziger er voor zorgen dat de vlam beschermd wordt tegen zulke wezens.

Stelt u zich voor dat er op enige afstand nog zo'n reiziger is met zijn eigen kaars en hij gaat in dezelfde richting. U ziet ook dat de nabijheid van het bos verlicht wordt door zijn kaars; hij lijkt een pad met minder belemmeringen gevonden te hebben en beweegt zich dus sneller voort. Dan gaat u op die kaars af en voegt u zich bij de medereiziger. Of die reiziger ziet misschien uw kaars en merkt dat u een beter pad heeft naar de top en dan kan hij u gezelschap komen houden.

Voordracht gehouden op de 9^e Indo-Pacific Federation Conference in Singapore op 7 november 2004

Vicente Hao Chin, Jr. is voorzitter van de Theosophical Society (TS) in de Filippijnen. Hij is actief in de Theosophical Order of Service (TOS, Theosofische Orde van Dienst) en geeft leiding aan werkgroepen voor zelftransformatie.

Stelt u zich dan weer voor dat er een derde persoon is met een kaars, een vierde met nog een kaars en een vijfde. Wat vroeger een donker bos was, zal nu beter verlicht zijn en de vele reizigers zullen in staat zijn om elkaar te helpen de bestemming sneller te bereiken. De wezens van de duisternis zullen het nu moeilijker vinden om de vlammen van de vele kaarsen te doven, want wanneer één kaars gedoofd wordt, kan die weer aangestoken worden met een andere kaars.

De vlam moet nog helderder worden, want zij is bestemd voor de wereld, niet voor een paar mensen. Dit is de noodzaak van ons werk in de theosofische vereniging vandaag de dag.

Bij het delen van dit verhaal denk ik niet alleen maar aan het licht op het pad van individuele spiritualiteit. Veel eerder denk ik aan het licht op het pad van theosofisch werk. Het gaat over het licht dat mede-theosofen aan elkaar schenken bij deze moeilijke wereldwijde opdracht.

Wij reizen door een lange, lange duistere nacht die duizenden jaren zal duren, door dit wereldwoud dat bevolkt wordt door mensen die de bergtop willen bereiken, en ook door hen die bewust of onbewust zo'n reis willen belemmeren. In dit wereldwoud zijn er vandaag de dag meer mensen die proberen de reis te belemmeren dan mensen die werken om meer licht op het pad te werpen. Als bewijs voor de gedeeltelijke triomf van de krachten van belemmering en inertie waren wij in de afgelopen eeuw getuige van de meest gruwelijke daden van mensen tegen elkaar: de twee wereldoorlogen, terrorisme, sociale onrechtvaardigheid, het

gebruik van biologische en chemische wapens. Ondanks snelle vooruitgang op economisch en technologisch gebied lijken wij achterop te liggen waar het vrede, harmonie en spiritualiteit betreft. Het probleem dat wij onder ogen moeten zien is een moreel probleem, niet een technologisch of economisch probleem. Er is te veel sektarisme en te weinig spiritualiteit. Er zijn genoeg hulpbronnen om de wereld te voeden, maar te veel hebzucht om ze eerlijk te distribueren.

De broederschap van adepten bood meer dan honderd jaar geleden aan om meer licht in dit donkere woud te brengen, door bemiddeling van een paar individuen. De poging weerstond de aanvankelijke stormen die de kleine collectieve vlam dreigden te doven. De vlam moet echter nog helderder worden, want zij is bestemd voor de wereld en niet voor een paar mensen. En dit is de noodzaak van ons werk in de theosofische vereniging vandaag de dag. Het werk van de broederschap van adepten gaat niet over India, de Filipijnen, Australië of de Verenigde Staten. Het gaat over de mensheid. Daarom hangt de kracht van het werk af van hoe dit de mensheid in het algemeen beïnvloedt, niet enig bepaald land of gebied. Er is geen andere manier om dit te doen dan door samenwerking in solidariteit, waar wij ook zijn. De echte kracht van de individuele vlammen ligt in hun collectieve helderheid. Wij moeten onze vlammen bij elkaar voegen, omdat ze apart nuttig zijn voor het individu, maar niet voor de mensheid in het algemeen.

H.P. Blavatsky (HPB) zei: *Het eerste en fundamentele principe van morele kracht en macht is associatie en solidariteit in denken en doel.*

Zij zei verder: *De Meesters kunnen maar weinig assistentie verlenen aan een Lichaam dat niet door en door verenigd is in doelstelling en gevoel, en dat zijn eerste fundamentele regel overtreedt – universele broederlijke liefde, zonder onderscheid van ras, geloof of kleur; evenmin aan een Vereniging waarvan vele leden hun leven doorbrengen met beoordelen, veroordelen en vaak beschimpen van andere leden op een zeer ontheosofische, om niet te zeggen schandalige manier.* (Collected Writings, XII.490).

Er zijn drie dingen, denk ik, die essentieel zijn voor het opbouwen van solidariteit in het theosofisch werk. Deze drie dingen ontstaan niet vanzelf, maar moeten actief gevoed en verzorgd worden:

Het eerste is de noodzaak dat een breder segment van het ledental van de TS het innerlijk of spiritueel leven gaat leven. Dit is het fundament van ware solidariteit. Het betekent het doen ontwakken van het hoger denkvermogen, verlicht door intuïtie of *buddhi*. Het is wat in de theosofische literatuur genoemd wordt *manas-taijasi*, of het verlichte denkvermogen. Het is het onpersoonlijke, maar mededogende en toegewijde leven. Het betekent zuivering van de persoonlijkheid wat voortkomt uit het zelfloze leven.

Toen HPB nog leefde, verwees zij naar de factoren die de morele en ethische fundamenten van de Theosofische Vereniging kunnen vernietigen. Zij zei dat de manier om dit te voorkomen is dat allereerst *‘elk lid van de vereniging de theosofie een vitale factor maakt in zijn leven – haar waar maakt, haar principes stevig in zijn leven verankert – kortom, zich eigen maakt en de Theosophical Society behandelt alsof zij*

hemzelf is. Hier direct na komt de noodzaak voor solidariteit onder de leden van de vereniging; het verwerven van zo’n gevoel van identiteit met ieder van onze broeders dat een aanval op één van hen een aanval is op allen’ (CW, XI.163).

Als wij er diep over nadenken, gaan wij beseffen dat deze noodzaak van spiritueel leven als basis van solidariteit zonneklaar is. Zonder dit zelfloze innerlijk leven zal iedere samenwerking gemotiveerd worden door onze zelfzuchtige belangen (wat goed is voor onze *eigen* loge, of onze *eigen* afdeling of onze *eigen* federatie) en een dergelijke samenwerking zal gestopt worden wanneer er geen eigen voordeel bij het samenwerken waarneembaar is. Dit is geen ware theosofische solidariteit, het is een zakelijke overeenkomst: ik zal u iets geven als ik iets van u krijg.

De noodzaak voor dit spirituele fundament was een van de redenen waarom HPB de esoterische afdeling ingesteld heeft; leden die dit innerlijk leven leiden moeten de ziel van de TS vormen. Deze poging om het innerlijk leven actief te voeden moet echter niet beperkt blijven tot de Esoterische School, hij moet systematisch of blijvend gevoed worden in de hele TS. Dit moet niet alleen maar aangemoedigd worden, maar de hele structuur van onze activiteiten moet dit bewust belichamen. Het gebrek aan dit actief cultiveren van het innerlijk leven wordt vaak gezien als een bron van zwakte in vele loges en groepen, in vele delen van de wereld. Er is geregeld te veel uitsluitende focus op het intellect en dat heeft vaak verdeeldheid teweeggebracht.

Om ons innerlijk leven te verdiepen kunnen vele wegen onderzocht worden, zoals het actief aanmoedigen van meditatie, het diepgaander bestuderen

van het mystieke leven, het regelmatig houden van retraites, het aanmoedigen van op dienstbetoon gerichte activiteiten, zoals de TOS en vrijwilligerswerk voor de TS. Als deze en soortgelijke activiteiten georganiseerd worden, zal dat leden helpen om langzamerhand hun persoonlijkheid af te stemmen op het spirituele. De gewoonte van dienstverlening moet eerst gecultiveerd worden, voordat dit spontaan als manifestatie van spirituele handeling tevoorschijn komt.

De tweede factor die nodig is voor het opbouwen van solidariteit in het theosofische werk is een voor de hand liggende, maar één die grotere nadruk en aandacht behoeft. **Het is de noodzaak van meer persoonlijk contact en interactie tussen actieve werkers.** Het maakt verschil dat wij elkaar persoonlijk kennen, omdat de natuurlijke aarzelingen die samenwerking verhinderen dan minder worden. Elkaar kennen maakt een immens verschil in de mogelijkheden van samenwerken. Een conventie of conferentie is de beste gelegenheid, maar het is niet de enige. De interactie via e-mail is misschien de tweede beste keus.

E-mail is informeel en persoonlijk en wij leren de persoon beter kennen, omdat er niet geschreven worden op een zakelijke manier, die bedekt is met een uiterlijke façade. Een andere manier waar ik aan denk is het delen van nieuwsbrieven, die foto's en informatie bevatten over theosofische werkers. Persoonlijk heb ik nogal wat aarzelingen gehad over deze derde benadering, omdat het gemakkelijk een persoonlijkheids- en egoïstische aangelegenheid kan worden. Maar zolang het die onzichtbare lijn niet overschrijdt, is het van belang dat we tenminste het gezicht leren kennen van de mensen met

wie wij misschien werken. Een internationale publicatie waarvan ik denk dat zij met deze methode bijdraagt aan het overbruggen van lacunes tussen werkers is *The Service Link*, het nieuwsbulletin van de TOS (<http://international.theoservice.org>, redactie).

Het is echter niet alleen het contact of de communicatie die ertoe doet. Er moet iets anders zijn dat essentieel voortkomt uit de eerste factor – het leven van het innerlijk leven – dat ons in staat stelt ons met elkaar te verbinden, van ziel tot ziel, om het zo te zeggen. Het is een onderlinge openheid, een broederlijkheid of zelfs affectie die ons in staat stelt om veilig iedere onbewuste wapenrusting, die ten doel heeft ons te beschermen tegen kwetsuren of kritiek, af te leggen. Deze wapenrustingen scheppen een defensieve houding – soms zelfs een geest van wedijver tussen theosofische groeperingen.

De derde factor die kan bijdragen tot het opbouwen van onderlinge solidariteit is **een gedeelde visie en doelstellingen.** Wat zouden wij graag samen willen doen dat niet gedaan kan worden door enig land alleen? Wat is onze visie op de rol van theosofie en de TS in elke regio binnen de eerstkomende tien of twintig jaar? Hand in hand met de andere regio's, wat zou dan onze gemeenschappelijke visie zijn? Zal de TS een katalyserende kracht zijn in de menselijke samenleving in al onze landen, - een kracht die zowel relevant is als invloedrijk? Of zullen wij blijven bestaan als kleine loges van twintig mensen die elke week bij elkaar komen en blij zijn met twee openbare lezingen of drie nieuwe leden per jaar?

Een dergelijke vraag betekent niet dat wij aan grootheidswaanzin lijden, megalomaan zijn. De TS werd voor de

wereld gesticht door de Broederschap van Adepten. Binnen ons eigen kringetje te blijven en onze activiteiten te beperken tot een of twee uur per week betekent dat wij de aan ons gegeven opdracht niet vervullen. Het is een oproep om de hand uit te steken en daaraan dienen wij gehoor te geven.

Kunnen wij in de komende paar jaar een agenda opstellen die de mogelijkheden van ons gecombineerd potentieel weerspiegelt? Kunnen wij bijvoorbeeld tenminste vijf theosofische boeken in het Mandarijn (Chinees) vertalen en uitgeven? Ongeveer een vierde van de mensheid spreekt Mandarijn en deze kwart is nu een van de grootste economische krachten van de aardbol aan het worden. Zij lezen miljarden bladzijden per week, maar niets over theosofie, omdat wij dat niet beschikbaar hebben gesteld. Wij schieten te kort in onze plicht om onze hand naar hen uit te steken als wij er niet in slagen hen dergelijk materiaal te verschaffen.

Of kunnen wij helpen elkaars vooruitgang te versnellen bij het populariseren of breed beschikbaar stellen van kennis van theosofie door informatiebronnen te delen? Zijn er systemen of werkmethoden in de Australische of Indiase of Indonesische afdeling die gedocumenteerd zijn en waarvan wij kunnen leren – over hoe wij nieuwe leden kunnen vasthouden en koesteren, bijvoorbeeld? Of programmatuur voor het bewaren van gegevens? Of instructieve cursussen die beschikbaar gesteld kunnen worden aan leden en aan het publiek?

Dit zijn dus drie manieren waarop wij solidariteit kunnen opbouwen: door het verdiepen van ons innerlijk leven; door het ontwikkelen van nauwere vriendschapsbanden met onze mede-

werkers over de hele wereld; en door het uitwerken van een gedeelde visie en doelstellingen.

Nu wil ik graag enkele ervaringen delen van de Filippijnse afdeling, over hoe solidariteit niet alleen geholpen heeft bij het werk van onze afdeling, maar ook bij het scheppen van synergie met andere afdelingen. Door mijn vele reizen heb ik de gelegenheid gekregen om vele toegewijde theosofen te ontmoeten. Als gevolg daarvan hebben wij gezamenlijk waardevolle projecten kunnen uitvoeren die wij alleen niet hadden kunnen doen.

In ongeveer de afgelopen vijftien jaar zijn wij in staat geweest om voortdurend en regelmatig maandelijks brieven te versturen aan nieuwe leden. Gedurende 24 maanden gingen die over theosofie en de TS, om hun aanvankelijke belangstelling voor de wijsheid vast te houden. Wie schreef en ontwierp deze brieven? Wij hebben deze goedgeschreven brieven niet bedacht. Zij kwamen van de TS in Amerika. Zij deelden deze reeks met ons en dit bespaarde ons veel inspanning om onze eigen brieven uit te brengen.

Jaren geleden had ik behoefte aan een chronologische uitgave van *De Mahatma brieven aan A.P. Sinnett*. Maar het moest wachten tot de dag dat Joy Mills mij bij Virginia Hanson in het Krotona Institute of Theosophy in Californië introduceerde, voordat deze mogelijkheid zich voordeed. Zonder Virginia zou dit project niet voltooid hebben kunnen worden. Deze chronologische uitgave werd gerealiseerd doordat leden van verschillende afdelingen gingen samenwerken.

Toen wij voor onderzoeksdoeleinden elektronische boeken wilden gaan produceren van alle theosofische klassieken, gingen wij opnieuw samen-

werken met de Amerikaanse afdeling, zodat de verzameling ook de *Blavatsky Collected Writings* kon omvatten. Toen wij scholen op de Filipijnen wilden oprichten, profiteerden wij van bezoeken en discussies met de Olcott Memorial School in Adyar, de Happy Valley School in Californië en de Krishna-murti Scholen.

Toen ongeveer vijftien jaar geleden enkelen van ons de behoefte voelden aan een theosofische encyclopedie gingen verscheidene mensen in drie landen samenwerken aan deze moeilijke taak. Het doet mij genoegen te vertellen dat het werk af is en in 2005 uitgegeven werd, met bijdragen van meer dan honderd theosofen uit de hele wereld. Hoe onvolmaakt de eerste editie ook is, toch hopen wij dat het een nuttige bijdrage zal zijn aan theosofische studie.

Veel van deze waardevolle projecten zouden niet gedaan hebben kunnen worden door een enkel individu of land: samenwerking met andere theosofische werkers in andere landen heeft dit mogelijk gemaakt. Ik weet zeker dat velen van u soortgelijke ervaringen gehad hebben. Wij profiteren van samenwerking met onze broeders in andere landen. Wij hoeven niet telkens het wiel opnieuw uit te vinden. Dit is synergie en broederschap.

Laat ik de drie factoren recapitulieren. Ten eerste is er de noodzaak dat theosofen de leringen internaliseren. Het betekent het leven van het onpersoonlijke maar meedogende en toegewijde leven; zonder dit fundament zal samenwerking geworteld zijn in egoïstische belangen. Met dit fundament kunnen wij echter niet verkeerd doen in ons grotere werkgebied, zelfs als het langzaam gaat.

Ten tweede moeten wij gelegenheid scheppen voor interpersoonlijk contact tussen werkers op drie manieren: door conferenties en bezoeken, via e-mail en via nieuwsbrieven op een meer gepersonaliseerd niveau. Deze interacties moeten vergezeld gaan van een houding van ware openheid, broederlijkheid of zelfs affectie die ons in staat stelt elkaar te vertrouwen en niet defensief of wedijverig te zijn.

Ten derde moeten wij een gedeelde visie ontwikkelen van wat wij samen willen doen, te beginnen met kleine projecten en voortgaand naar internationale programma's op lange termijn, waarbij vele afdelingen betrokken zijn.

Wat zien wij als de toekomst van de TS over tien of twintig jaar? Welke rol zal zij spelen in religie, sociale verandering, cultuur, onderwijs, politiek en op andere gebieden? Laten wij niet de toekomst voorspellen. Laten wij helpen de toekomst vorm te geven. Het hangt af van u en mij, van ons allemaal. De toekomst is een grotendeels onbeschreven blad. Laten wij dat zelf beschrijven, want als wij dat niet doen, zal de rest van de wereld dat voor ons doen, al was het maar door de krachten van obstructie en inertie van de wezens-in-het-donker. Laten wij deze taken hand in hand verrichten, waarbij wij ons er weinig van aantrekken of het een project betreft dat gestart is door uw afdeling of de onze. Laten wij niet toestaan dat sociale of politieke grenzen ons verdelen en ons minder effectief maken voor dit wereldomspannende werk. Laten wij samenwerken in ware solidariteit, verenigd met onze vele kaarsvlammetjes die helder branden als één grote vlam.

Uit: *The Theosophist*, april 2005
Vertaling: A.M.I.